

MULTINATIONALS : BOEMANNEN VAN DE 21ste EEUW?

Indien we Willy Peirens in zijn opiniestuk "MAI – (ALLE) MACHT AAN DE INVESTEERDERS" (FET, Podium, 17 februari 1999) mogen geloven, dan worden de multinationale ondernemingen (MNO's) de boemannen van de 21ste eeuw. "De lokale overheden zien hulpeloos toe hoe een unilaterale beslissing van ten handvol buitenlandse zakenmensen het leven van duizenden mensen plots een andere wending doet nemen." Bovendien "ontpoppen deze ondernemingen zich tot statenloze organisaties die op geen enkele manier rekening houden met om her even welk belang dat niet het hunne is." Om deze bewering te staven haalt hij enkele "voorbeelden" aan: de sluiting van Renaultfabriek in Vilvoorde, de 1000 geschrapte banen bij Opel Antwerp en de milieuvervuiling door Shell van hele streken in Nigeria, de duizenden ontslagen bij Hyundai in Zuid-Korea.

De toestand zal in de ogen van Willy Peirens & Co er bovendien niet op verbeteren, want het Multilaterale Akkoord over de Investerings, zoals dit momenteel binnen de OESO onderhandeld wordt, "geeft een ware vrijgeleide aan de multinationale ondernemingen. Het beknot in zeer grote mate de mogelijkheid van de gastlanden hun economische ontwikkeling te beïnvloeden via een wettelijke omkadering, overheidsdiensten of -investerings. De staten en hun belangen worden daarmee onderworpen aan de belangen van de multinationale ondernemingen". Door her vrij spel dat door het MAI aan de MNO 's gegeven zal worden vrees de heer Peirens, samen met enkele Derde-Wereldorganisaties dat er geen aandacht meer zal opgebracht worden voor de economische belangen van Derde-Wereldlanden, sociale behoeften en ecologische vereisten. Alle syndicale en andere "sociaal voelende" hensen aan dek: dit kapitalistische zeemonster met duizend multinationale koppen moet verslagen worden!

Het is eigenaardig om zien hoe nu net de heer Willy Peirens zich ineens als super-democraat opwerpt. Hij klaagt namelijk aan dat "de onderhandelingen (over de MAI) tot nog toe in een klein en gesloten clubje van topdiplomaten verlopen. (...)Bij het democratisch gehalte van deze onderhandelingen kunnen dus grote vraagtekens geplaatst worden." Mijnheer Peirens heeft ongetwijfeld gelijk. Maar mogen wij als gewone burgers, wanneer we deze uitspraak logisch doortrekken, dan ook van M. Peirens verwachten dat hij evenzeer ophoudt deel te nemen aan het bijzonder gesloten en geheimzinnig "Sociaal Overleg". Het sociaal-economische beleid dat daar immers wordt uitgestippeld door een handvol mensen en dat ook het leven van vele honderdduizenden mensen drastisch kan beïnvloeden (en in her verleden dat reeds meerdere malen ook daadwerkelijk gedaan heeft, verdient op z'n minst aan het open en democratisch verkozen parlement te worden overgelaten. Mogen wij

Mogen wij de heer Peirens dan ook vragen de eisen in te willigen van de Internationale Arbeidsorganisatie om de huidige criteria om als representatieve vakbond erkend te worden, af te schaffen. Voor deze flagrante inbreuken op de vrijheid van vakbondsvereniging, een principe waar U nochtans zo voor te vinden bent, is België ondermeer door uw toedoen, reeds meerdere malen door de IAO veroordeeld geworden.

Bovendien, nu we toch de democratische toer opgegaan zijn, kunnen we ons afvragen waar mijnheer Peirens in zijn huidige toegemeten rol van "bewaker van de demoeconomie" met zijn protesten bleef toen bijvoorbeeld her verdrag van Maastricht en de invoering van de euro met zijn heel grote impact op de bevolking, onderhandeld werd? Tot slot neemt vooral de heer Peirens met de waarheid een loopje wanneer hij beweert dat "informatie over de besprekingen nauwelijks beschikbaar is" .

Kom nu, mijnheer Peirens, alsof U met uw contacten tot op her allerhoogste niveau binnen deze travajillistische regering niet zou weten waarover de discussies concreet handelen. Dat Derde-Wereldorganisaties deze bewering van de heer Peirens mee ondertekend hebben, kan men daarom op z'n minst als naïef bestempelen.

Nee, in wezen hebben de protesten van vakbonden en Derde-Wereldorganisaties zeer weinig te maken met een gebrek aan democratie (wat in essentie hier wel degelijk een probleem vormt, maar dit is helaas eigen aan alle verdragen, op de eerste plaats de Europese!), maar wel met het feit dat de syndicale en Derde-Wereldorganisaties in hun "Werk aan de Wereld"-monsterverbond sterk rnisnoegd zijn over het feit dat hun meningen terzake op de onderhandelingen niet doorwegen omdat ze niet zwaar genoeg bevonden werden. Bovendien is het duidelijk dat zowel de vakorganisaties als de Derde-Wereldbewegingen het moeilijk hebben om zich aan de veranderende omstandigheden (de

opkomst van de informatiemaatschappij, de mondialisering van de economie, de individualisering en de de-ideologisering van de bevolking die dan weer een gevolg vormen van onder meer de hogere opleidingsgraad, enz.) aan te passen. Beide groepen organisaties proberen daarom nog zoveel mogelijk hun machtsposities en subsidiëring vanuit de overheid te behouden door steeds opnieuw, wanhopig bijna, nieuwe vijandbeelden (ditmaal zijn dit dus de multinationale ondernemingen, bij voorkeur Amerikaanse) op te roepen. De argumenten die de heer Peirens en Co. aanhalen, ademen deze wanhopige betrachtingen en frustraties gewoon uit.

In plaats van zich te moeten inlaten met deze onderhuidse uitingen van opgeklopte en totaal voorbijgestreefde klassentegenstellingen en de daarmee gepaard gaande klassenstrijd (waarbij de MNO's stelselmatig de rol van de "slechterik" krijgen en de politieke overheden (van de ontwikkelingslanden) de rol van de "goeden" toegemeten krijgen), zou het parlement naar aanleiding van de besprekingen rond de eventuele ratificatie van het MAI zich misschien over andere, maar hiermee verbonden hete hangijzers kunnen buigen. Zo zou een discussie gevoerd kunnen worden rond de verhouding tussen het "stakeholder" -schap en het "shareholder" -schap van ondernemingen, rond het thema van de "Corporate governance" en de maximale (ook financiële) participatie van de medewerkers in de toekomst van het bedrijf. Of het parlement kan discussieren of codes al dan niet (en zo ja, met welke inhoud) moeten worden opgemaakt over wat een bedrijf al dan niet mag doen in een land waar de mensenrechten geschonden worden.

Her parlement zou zich ook kunnen inlaten met de vraag of het moreel, laat staan economisch, gezien dan zo verkeerd is dat buitenlandse investeerders zich proberen te beschermen tegen fratsen van plaatselijke corrupte dictators en nepotistische regimes "à la Suharto" wanneer dergelijke despoten buitenlandse investeerders het leven zuur maken om zo de inefficiënte fabrieken van familieleden en politieke vrienden te beschermen?

Waarom zou het ondemocratisch zijn dat landen, die tot het MAI toetreden (en dat is nog steeds vrijwillig!) buitenlandse investeerders niet meer eenzijdig kunnen verplichten, de facto **nadat** ze hun kapitaalinvesteringen gedaan hebben en hierdoor in wezen aan de willekeur van de plaatselijke politici overgeleverd zijn, "om ter plaatse aankopen te doen, om bepaalde exportdoelstellingen te halen of om een deel van hun winst in het gastland te investeren"? Wat is er zo immoreel aan het feit dat investeerders rechtszekerheid omtrent hun eigendom (en dat van de talloze kleine spaarders!) willen?

Deze laatste vragen kunnen tenslotte gekoppeld worden aan het veel fundamentele discussiethema omtrent de verhouding tussen de eigendomsrechten en politieke beslissingen. Wat is immers momenteel nog de functie van individuele eigendomsrechten, voor Nobelprijswinnaar (1993) Economie Douglas North de basis bij uitstek voor het goed functioneren van ons huidige bestel van vrije-marktkapitalisme? Mogen politieke overheden zomaar eigendommen gaan confisceren en belasten (wat eigenlijk staat voor een gedeeltelijke onteigening) zonder compensatie?

In elk geval verwachten wij als burgers van onze volksvertegenwoordigers dat zij over deze en andere vragen tijdens het eventuele ratificatieproces van het MAI een grondige discussie voeren, hierbij geleid door een realistische en pragmatische visie op het algemeen belang, zowel van Vlaanderen, België en Europa, als van de ontwikkelingslanden, en zeker niet door dogmatische beweringen, van welke zijde dan ook.

Vrijhandel en (wederzijdse) directe buitenlandse investeringen zijn te belangrijk voor de welvaart van het Westen en de Derde Wereld om door allerlei protectionistische argumenten en daden, onder welke vorm dan ook, te worden beschadigd of kapotgemaakt.

Manu Dierickx Visschers